

**"IIK! HARRY STYLES!" - NUORTEN NAISTEN MUSIIK-
KIMAKUUN JA FANIKULTTUURIIN KOHDISTUVA
ALENTAVA DISKURSSI**

Pinja Kärkkäinen
Kandidaatintutkielma
Musiikkitiede
Musiikin, taiteen ja kulttuu-
rin tutkimuksen laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2024

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Musiikin, taiteen ja kulttuurin tutkimuksen laitos
Tekijä Pinja Kärkkäinen	
Työn nimi "Iik! Harry Styles!" - Nuorten naisten musiikkimakuun ja fanikulttuuriin kohdistuva alentava diskurssi	
Oppiaine Musiikkitiede	Työn laji Kandidaatintutkielma
Aika Kevät 2024	Sivumäärä 20
Tiivistelmä Teini-ikäisten tyttöjen fanikäyttäytymistä saatetaan kuvata mediassa tai keskustelussa usein hysteerisiksi, hulluiksi tai pakkomielteisiksi. Heidän musiikillisia kiinnostuksenkohteitaan ei myöskään usein pidetä relevantteina tai vakavasti otettavina. "Fangirl" on käsite, jota käytetään usein halventamaan nuoria feminiinisiä faneja. Tutkielmani tarkastelee, millaista alentavaa diskurssia, eli halventavaa puhetta tyttöjen musiikkimakuun ja fanikulttuuriin kohdistuu. Lisäksi tarkastelen, millaisia positiivisia merkityksiä musiikin kuuntelu ja fanius voivat tarjota tytöille. Tutkielma on toteutettu narratiivisena kirjallisuuskatsauksena, eli hyödyntäen aikaisempaa tutkimuskirjallisuutta. Tyttöjen musiikkimakua ja fanikulttuuria on tutkittu pitkälti länsimaisen populaarimusiikin näkökulmasta sukupuolentutkimuksellisin ottein. Musiikin psykologisia vaikutuksia nuoruudessa taas on tutkittu laajasti identiteetin, kehityksen, tunteiden ja ihmissuhteiden kautta. Tutkielman tuloksena ilmenee, kuinka feminiinisenä nähtyjä musiikkittomuuksia pidetään yhteiskunnallisesti alhaisessa asemassa. Alentavaa diskurssia tuottavat kaikenikäiset ihmiset sukupuolesta riippumatta ja se kohdistuu usein tyttöjen seksuaalisuuteen, tunteikkuuteen ja heidän kiinnostuksenkohteidensa arvoon. Fanikulttuuri ja musiikin kuuntelu on kuitenkin nuorille naisille merkityksellistä niin psykologisesta kuin yhteisöllisestäkkin näkökulmasta.	
Asiasanat Fangirl-ilmiö, Tyttöjen musiikkimaku, Alentava diskurssi, Misogynia	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	FANITUS ILMIÖNÄ	4
	2.1 Fani-ilmiön historiaa.....	4
	2.2 Fangirl-ilmiö	5
3	TEINITYTÖT, ARTISTIT JA MISOGYNIA.....	6
	3.1 Faneihin kohdistuva alentava diskurssi	6
	3.2 Artisteihin kohdistuva alentava diskurssi.....	10
4	MUSIIKIN JA FANITUKSEN MERKITYS NUORELLE.....	13
	4.1 Musiikin psykologiset vaikutukset nuorten kehityksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta.....	13
	4.2 Yhteisöllisyys ja luovuus fanikulttuureissa	15
5	YHTEENVETO JA POHDINTA.....	17
	LÄHTEET	21

1 JOHDANTO

Keskustelu, joka kohdistuu nuorten naisten ja teini-ikäisten tyttöjen fanikulttuuriin on täynnä negatiivisia stereotypioita. Nuoria naisfaneja kuvaillaan ”hysteerisiksi”, ”pakkomielteisiksi” tai ”lapsellisiksi” (esim. Coleman & Lyons, 2023; Hannell, 2020). Tällaisella kielenkäytöllä viitataan yleensä fanien intensiivisenä nähtyyn käytökseen, joka kohdistuu heidän ihailemiinsa artisteihin tai yhtyeisiin. Nämä negatiivisena nähdyt stereotypiat tuntuvat kohdistuvan kuitenkin pitkälti naisoletettuihin tai kiinnostuksenkohteisiin, jotka nähdään feminiinisenä. Samalla kuitenkin fanikulttuureihin osallistuminen voi olla merkittävä osa ainakin länsimaisten tyttöjen kasvua (Hannell, 2020, s. 1) ja fanittamisella ja musiikin kuuntelulla on lukuisia positiivisia vaikutuksia (esim. Baker, 2003; Hannell, 2020; Meggers, 2012; Saarikallio, 2009).

Kandidaatintutkielmani käsittelee nuorten naisten musiikkimakuun ja musiikilliseen fanikulttuuriin kohdistuvaa alentavaa diskurssia. Tarkastelen lisäksi faniuden tytöille tuomia positiivisia merkityksiä. Tutkielmassani alentavalla diskurssilla viitataan siihen, että feminiinisenä nähtyä musiikkia, artisteja ja faneja tehdään vähempiarvoiseksi asenteilla, sanavalinnoilla ja keskustelulla. *Alentava* kytkee juurensa *alentaa* -verbiin joka tarkoittaa esimerkiksi jonkin asian vähempiarvoiseksi tekemistä, nöyryyttämistä tai halventamista. Alentava viittaa toisen arvottamista itseä alemmalle tasolle ja samaan aikaan itsen nostamista korkeampaan asemaan. (Makkonen-Craig, 2023.) *Diskurssilla* taas viitataan yhteen Tieteen termipankin (2021) määritelmästä, jonka mukaan diskurssilla voidaan tarkoittaa käytänteiden järjestelmää, joka määrittää sosiaalista toimintaa ja merkitysten muodostumista. Se liitetään usein ajatukseen, jonka mukaan sosiaaliset rakenteet ilmenevät kielellisessä, puhutussa tai tekstuaalisessa muodossa (Tieteen termipankki, 2021). *Misogynia*, eli naisviha taas on moniulotteinen käsite, mutta määrittelen sen tutkielmassani sanakirja Britannican (Kendall, 2024) mukaan vihana tai ennakkoluulona naisia kohtaan. *Feminiinisyyden* määritelmässä taas seuraan Cannin (2015, s. 157-158) ajatusta siitä, että feminiinisyyden ei ole aina sidonnainen kehollisiin ominaisuuksiin tai naiseen, vaan kuvaa ennemminkin sosiaalisesti luotuja odotuksia siitä, miten nainen käyttäytyy. *Fanin* määrittelen Roy Shukerin (1998, s. 116) sanoin ihmisenä, joka seuraa tietyn esiintyjän musiikkia ja elämää, sekä musiikkityylien historiaa vaihtelevalla innolla.

Tutkielman tavoitteena on lähestyä aihetta teoreettisen tutkimusotteen keinoin ja selvittää, minkälaista negatiivista ja alentavaa diskurssia nuorten naisten fanitukseen, fanikulttuuriin ja -käyttäytymiseen kohdistuu. Tavoitteenani on selvittää myös, minkälaista misogyniaa diskurssissa ilmenee, ja kuinka vahvasti se näkyy keskustelussa. Tarkastelen niin faneihin kuin artisteihinkin kohdistuvaa negatiivista diskurssia, sillä vaikka tyttöihin kohdistuu stereotypisointia, kohdistuu sitä myös artisteihin, joiden kuulijakunta on naisvaltaista. Tarkastelen lisäksi fanittamisen ja musiikin kuuntelun positiivisia puolia esimerkiksi musiikkipsykologisina ottein, ja pyrin luomaan näkökulmaa siihen, millä tavalla tyttöjen kokemukset musiikista ja artisteista ovat arvokkaita.

Pyrin tutkielmassani vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin :

1. Minkälaista negatiivista ja alentavaa diskurssia nuorten naisten musiikki- mausta ja fanikulttuurista esiintyy?
2. Millaisia positiivisia merkityksiä fanitus ja musiikki tarjoavat nuorille naisille ?

Ilmiötä on syytä tutkia, sillä epätasa-arvoisten rakenteiden tiedostaminen on ensimmäinen askel niiden purkamiseen ja yhdenvertaisemman ympäristön saavuttamiseen. Fanitutkimus on kasvava tieteenala, mutta naisten fanikulttuurin tutkimusta on sivuutettu akateemisessa kontekstissa (Hannell, 2020, s. 1; Kruse, 2002, s. 138). Euroopan tasa-arvoinstituutti on laatinut julkaisun, joka tunnustaa, että tiede yhdistetään lähtökohtaisesti miehiin, ja että tutkimukset saattavat yleistää tulokset koskemaan koko väestöä, ottamatta huomioon sitä, että otos on koostunut pelkästään miehistä. Instituutin mukaan tieteen tasa-arvoisuutta tulisi edistää ottamalla sukupuoliulottuvuudet mukaan tutkimussisältöihin. (Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE), 2017, s. 5-8.) Euroopan Unionin (EU) tutkimuspolitiikassa pyritään herättämään kysymyksiä tutkimusten aihepiireistä sukupuolen näkökulmasta, sekä tutkimuksen soveltuvuudesta kaikkien kansalaisten näkökulmasta (Husu, 2005, s. 67). Koska tutkimukset ovat sivuuttaneet naiset ja heidän kokemuksensa, olisi tärkeää laajentaa tutkimuskenttää entisestään huomioimaan myös naisten kokemuksia faneina, ottaen huomioon esimerkiksi EU:n linjaukset tieteen rakenteellisten muutosten tärkeydestä. Misogynia on syvällä yhteiskuntamme rakenteissa, ja on merkittävää todeta, kuinka se saattaa varjostaa hyvinkin arkipäiväisiä keskusteluja. Lisäksi faniyhteisöt, sekä musiikin tuomat psykologiset hyödyt voivat olla nuorille hyvinkin merkittäviä (Dougher & Pecknold, 2016, s. 408; Hannell, 2020, s. 3; Saarikallio, 2009). Koska nuorten naisten fanikulttuuri on aiheena paljolti toiseutettu ja siihen liittyy runsaasti negatiivista stereotypisointia, on tärkeää luoda näkökulmaa myös ilmiön positiivisiin puoliin. Nuorten kiinnostuksen kohteet ovat heille tärkeitä, ja niiden tuomat positiiviset merkitykset voivat tuoda vastanäkökulmaa ajatukselle, jonka mukaan tyttöjen kiinnostuksen kohteet ovat turhia ja lapsellisia.

Kandidaatintutkielmani menetelmänä on narratiivinen kirjallisuuskatsaus, eli pohjaan päätelmäni aiempaan kirjallisuuteen ja tutkimuksiin. Salmisen (2011) mukaan kirjallisuuskatsaus on ”tutkimusta tutkimuksesta”, eli metodi, jossa tarkastellaan aiempaa kirjallisuutta ja kootaan sen perusteella uusia tutkimustuloksia (Salminen, 2011, s. 1). Kirjallisuuskatsausta voidaan myös hyödyntää esimerkiksi ongelma-kohtien esilletuomiseen (Baumeister & Leary, 1997, s. 312). Aineisto koostuu siis aikaisemmasta kirjallisuudesta, kuten vertaisarvioituista tutkimuksista ja tietokirjallisuudesta. Kirjallisuuskatsauksia on erilaisia, ja narratiivinen kirjallisuuskatsaus pyrkii usein luomaan yleiskuvan valitusta ilmiöstä (Salminen, 2011, s. 7). Narratiivinen kirjallisuuskatsaus voi olla kirjoittajasta riippuen joskus jopa kriittinen (Green, Johnson & Adams, 2006, s. 103). Koska tavoitteenani on saada yleiskuva ongelmallisesta ilmiöstä, ja tuoda vastaanäkökulmaa stereotypisoivalle keskustelulle, on narratiivinen kirjallisuuskatsaus toimiva menetelmä tutkielmalleni.

Tiedonhakuun käytettyjä tietokantoja ovat esimerkiksi Jyväskylän yliopiston kirjaston tietokanta JYKDOK, JSTOR, Sage Journals sekä Google Scholar. Osan aineistosta olen myös etsinyt Jyväskylän yliopiston kirjastosta fyysisinä painoksina. Pyrkimykseni tiedonhaussa oli etsiä tutkimustietoa erityisesti tyttöjen fanikulttuurista ja siihen liittyvästä negatiivisesta keskustelusta. Lisäksi etsin tietoa fanikulttuurien yhteisöllisyydestä ja musiikin kuuntelun psykologisista hyödyistä. Pyrin hyödyntämään mahdollisimman ajantasaista lähdeaineistoa tutkielmassani. Fanitutkimusta sukupuolen näkökulmasta käsittelevät lähdemateriaalit ovat suurimmalta osin 2010- ja 2020-luvuilta, kun taas musiikkipsykologiset lähteet 2000- ja 2010-luvuilta. Olen kuitenkin sisällyttänyt tutkielmaani vanhempia lähteitä, jotka osoittavat, että aihe on ollut ajankohtainen kauemminkin. Aihetta on tutkittu pitkälti länsimaisen populaarikulttuurin kautta, joten aiheeni rajautuu sen mukaisesti. Valitsemiani hakusanoja tiedonhaussa olivat esimerkiksi *young women*, *girlhood*, *fangirls*, *boybands*, *misogyny*, *music-taste*, *fandom*, *fan culture*, *music psychology* ja *pop music* (vastaavasti suom. *nuoret naiset*, *tyttöys*, *fanitytöt*, *poikabändit*, *misogynia*, *musiikkimaku*, *fanikunta*, *fanikulttuuri*, *musiikkipsykologia*, *popmusiikki*).

Tahdon tutkielmassani korostaa intersektionaalisuutta, eli teoriaa siitä, että syrjinnän monenlaiset muodot vaikuttavat yksilöiden elämään samanaikaisesti, luoden erilaisia yksilöllisiä syrjinnän kokemuksia (Samie, 2023). Toisin sanoen, esimerkiksi naisten kokemukset syrjinnästä eivät ole aina samanlaisia, ja niihin voivat vaikuttaa muutkin kuin sukupuoleen kohdistuvat syrjinnän muodot. Esimerkiksi etninen tausta, ruumiilliset erot, luokka-asema, seksuaalinen suuntautuminen ja ikä voivat vaikuttaa epätasa-arvoiseen kohteluun. (Karkulehto, Saresma, Harjunen & Kantola, 2012, s. 17.) Tiedostan myös sukupuolen ja sen tuottamisen sosiaalisesti konstruktivisen moninaisen luonteen. Pitäydyn tämän vuoksi puhumaan tutkielmassani naiseudesta lähtökohtaisesti sosiaalisena identiteettinä.

2 FANITUS ILMIÖNÄ

Kuten tutkielman johdannossa mainitsin, Roy Shuker kertoo kirjassaan *Key concepts in popular music* (1998, s. 116) *faneilla* tarkoitettavan ihmisiä, jotka seuraavat ahnaasti tietyn esiintyjän musiikkia ja elämää sekä musiikkityylien historiaa vaihtelevalla innolla. *Fanikunta* (engl. *fandom*) taas on Shukerin (1998, s. 116) mukaan kollektiivinen käsite faneille ja heidän käytökselleen, kuten levyjen keräämiselle, konserteissa käynnille ja artistista puhumisesta muiden fanien kanssa. Hyödynnän kandidaatintutkielmassani näitä määritelmiä ja käytän käsitettä fani tarkoittaessani jonkun artistin tai yhtyeen järjestelmällisestä ihailusta ja pitkäaikaisesta sitoutumisesta. Sanamuotoina *fanius* tarkoittaa tutkielmassani fanina olemista. *Fanituksella* taas viitataan faniuden aktiiviseen toimintaan ja fanien käytökseen. Fanitus voi ilmetä monella tapaa, mutta esimerkiksi konserteissa käyminen, julisteiden seinälle ripustaminen tai suosikkiartistista keskustelu muiden fanien kanssa voi olla fanitusta.

2.1 Fani-ilmiön historiaa

On vaikeaa määrittää faniuden alkuperää, sillä historian kuuluisuudet ovat kuuluisia juuri siksi, että he ovat saaneet osakseen ihailua ja kannatusta. Englanninkielinen ”fan” sana on peräisin sanasta ”fanatic”. Käsitteen alkuperä juontaa juurensa 1500- ja 1600-luvuille, jolloin sillä viitattiin uskonnolliseen kiihkoiluun. 1840-luvulla musiikkipiireissä esiintyi jo järjestäytynyttä ihailijatoimintaa, mutta moderni käsitys fanitoiminnasta vakiintui vasta 1900-luvulla. (Mäkelä, 2007, s. 214–215.) 1950-luvulla musiikkiartisteihin kohdistuva fanitoiminta levisi The Beatles -yhtyeen saavuttaman suuren suosion seurauksena (Mäkelä, 2007, s. 215). The Beatlesin saavuttamaa suosiota ja fanien käytöstä kutsutaan myös nimellä *Beatlemania* (Ehrenreich, Hess & Jacobs, 1992, s. 85). Nykyään yksi fanituksen tärkeimmistä sijainneista on internet, jonka ansiosta fanit voivat luoda esimerkiksi fanituksen kohteilleen omistettuja verkkosivuja, eli fanisivuja (Mäkelä, 2007, s.215).

Mäkelän (2007) mukaan kaikenlainen populaarikulttuuriin liittyvä fanius nähtiin noin 1980-luvulle asti jopa sairaalloisena, fanaattisena palvontana, joka oli massa- ja mediakulttuurista kumpuava huolestuttava sivutuote. Tällainen asenne korostui erityisesti varsinkin tähtiesiintyjiin liittyvässä faniudessa. Asenteet faniuteen ovat muuttuneet huomattavasti länsimaissa, vaikka ennakkoluuloihin ja stereotypioihin törmätään edelleen. Lähtökohtaisesti fanius nähdään nykyään arkipäiväisenä, ja joskus jopa tavoiteltavana asiana. (Mäkelä, 2007, s. 215–217.)

2.2 Fangirl-ilmio

Vaikka faneja on ylenkatsottu tutkimuskontekstissa (Hannell, 2020, s. 1), mustamaalattu lehdistön toimesta (Lewis, 1992, s. 1), ja fanius on nähty pitkään negatiivisena asiana (Mäkelä, 2007, s. 216), negatiivista huomiota tuntuvat nauttivan erityisesti nuoret naisfanit. *Fangirl-ilmio* viittaa kulttuuriseen kulutukseen, joka rinnastetaan tyttöihin, tyttömäisyyteen, nuorekkuuteen ja feminiinisyyden performatiivisuuteen (Hannell, 2020, s. 1). *Fangirl* on käsite, jota käytetään usein halventamaan nuoria feminiinisiä faneja ja heidän käyttäytymistään (Cann, 2015, s. 166; Gerrard, 2022, s. 1049; Hannell, 2020, s. 3). Fangirl-ilmioon yhdistetyt stereotypiat liittyvät usein oletukseen fanien seksuaalisuudesta, pakkomielleisyydestä ja hallitsemattomasta, ylitunteellisesta käytöksestä (Coleman & Lyons, 2023, s. 13; Hannell, 2020, s. 2). Myös tyttöjen suosikkimusiikkia saatetaan pitää alempana, jonka vuoksi fanit saattavat hillitä negatiivisena nähtyä käytöstään (Coleman & Lyons, 2023, s. 2). Joskus fanit kuitenkin ”sisäistävät” fangirl-käsitteen sekä feminiinisenä nähdyn kulttuurisen kulutuksen positiivisella tavalla, ja tuovat näin tunnustusta omalle fanikäyttäytymiselleen korostaen siitä saatua mielihyvää (Cann, 2015, s. 168; Hannell, 2020, s. 3). Ennen fangirl-käsitteen vakiintumista oli vastaavassa käytössä 1950-luvulla syntynyt *teenybopper*-käsite, joka kuvasi juurikin alentavalla tavalla tyttöjä, joiden fanituksen kohteita olivat teini-idolit (Shuker, 1998, s. 297). Cannin (2015, s. 166) mukaan fangirl-ilmio on kehittynyt teenybopper-ilmion pohjalta, vaikkakin näitä kahta erottaa erityisesti fangirl-ilmioon yhdistetty fanituksen kohteeseen kohdistuva pakkomielleisenä nähty käytös.

Puhun tutkielmassani fangirl-ilmioista sen englanninkielisellä käsitteellä, sillä suomennokset *fanittaja* ja *fanityttö* eivät ole välttämättä yhtä tehokkaita ja toimivia. Fanittaja ei sisällä samaa sukupuolittuneisuutta *fangirl* -käsitteen kanssa ja fanityttö ei sisällä suomennettuna käsitteenä samaa negatiivista miellelyhtymää kuin fangirl. Toisaalta fanityttö on jossain määrin käytössä esimerkiksi suomenkielisessä uutisoinnissa (ks. esim. Heikkilä & Saikkonen, 2013; Makkonen, 2016; Saastamoinen, 2012; Tiittula, 2013; Wetterstrand, 2015) ja voisi olla aiheellista pohtia, olisiko suomalaisen tutkimuksen käsitteistöä syytä laajentaa käännoksillä. Olen kuitenkin itse päättänyt pitäytyä englanninkielisessä käsitteessä, kunnes alan suomenkielinen käsitteistö vakiintuu.

3 TEINITYTÖT, ARTISTIT JA MISOGYNIA

Tarkastelen fangirl-ilmioon liittyvää negatiivista diskurssia sekä faneihin, että heidän fanittamiinsa artisteihin kohdistuvan stereotypisoinnin ja keskustelun kautta. Nämä kaksi alentavan diskurssin muotoa ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa, ja niiden teemat ovat hyvin samankaltaisia. Ilmiön laajuuden huomioiden olen kuitenkin päättänyt käsitellä niitä erillisissä alaluvuissa, jotta aiheen hahmotus ja jäsentely on loogisempaa.

3.1 Faneihin kohdistuva alentava diskurssi

Kuten jo johdannossa määrittelin, alentavalla diskurssilla viitataan halventavaan tai alempiarvoistavaan puhetapaan. Tyttöjen faniuteen ja fanitukseen kohdistuu runsaasti kielteisiä stereotypioita sekä negatiivista huomiota; tytöt ovat hormonaalisia, hysteerisiä, ylitunteellisia ja pakkomielteisiä suosikkiartistejaan kohtaan (Coleman & Lyons, 2023, 13-14; Dougher & Pecknold, 2016, s. 407; Gerrard, 2022, s. 1050; Hannell, 2020 s. 2). Fanius nähdään jonkinasteisista ennakko-oletuksista huolimatta nykyään melko neutraalina ja jopa positiivisena asiana (Mäkelä, 2007, s. 216-217), mutta kun siihen liitetään nuoret tytöt, negatiivista huomiota tuntuu esiintyvän enemmän. Esimerkiksi The Beatlesiin kohdistunut fanitus kuitattiin usein ”keskenkasvuisten tyttöjen touhuna” (Mäkelä, 2007, s. 216). Puhe, joka korostaa fanituksen olevan toisarvoista siitä syystä, että sitä esiintyy erityisesti nuorten tyttöjen keskuudessa, luo kuvaa siitä, että tyttöjen kiinnostuksenkohteilla ei ole painoarvoa laisinkaan. Fanituksen rinnastaminen tyttöjen turhaksi toiminnaksi saaattaa kuitenkin samalla edistää tyttöihin kohdistuvaa negatiivista kuvaa ja ”tyttö” rinnastetaan tässä kontekstissa sanana tarkoitamaan asiaa, joka on yhdentekevä. Vaikka fanius ylittää esimerkiksi sukupuolen, etnisyyden tai yhteiskuntaluokan rajat, on fanikulttuuriin osallistuminen Briony Hannellin (2020, s. 1) mukaan vallitseva ja kiinteä osa ainakin länsimaisten teini-ikäisten tyttöjen kasvua. Vaikka tytöt ja naiset ovat olleet historiallisesti tärkeitä pop- ja

rockmusiikin kuluttajia, olettavat kuitenkin esimerkiksi levy-yhtiöt usein, että ”oikea” ja vakavasti otettava kohdeyleisö ovat miehet (Kruse, 2002, s. 150).

Coleman ja Lyons (2023) toteavat poikabändien ja niiden fanien mediassa esiintyvää stereotypisointia käsittelevässä tutkimuksessaan, että fanien ja artistien ikä ja sukupuoli saattavat olla toisiinsa yhdistettyinä vaikuttavia tekijöitä stereotypisoivan keskustelun syntyyn (Coleman & Lyons, 2023, s. 14). Poikabändinä pidetään teinikäisistä tai alle 30-vuotiaista miehistä koostuvaa pop-yhtyettä, jonka kohdeyleisönä ovat nuoret naiset (Merriam-Webster, ei pvm.). Tutkijat huomasivat, että poikabändien nuoriin naisfaneihin kohdistui huomattavasti enemmän stereotypisointia kuin ei-poikabändien, eli hieman vanhemmista miehistä koostuvien yhtyeiden (engl. *non-boy band*), faneihin. Tutkijat kuvailevat tyttöihin kohdistuvaa mediassa esiintyvää diskurssia epäinhimillistäviksi. Konsertissa kiljuvia tyttöjä kuvailtiin jopa eläimellisin sanavalinnoin sen sijaan, että käytöstä olisi kuvailtu tavallisena konserttikäyttäytymisenä. Tutkimuksessa osoitettiin kuitenkin vain, että fanien sukupuoli ja ikä yhdistettynä artistin ikään korreloi negatiivisen diskurssin kanssa. Kausaalisuhdetta ei todistettu, ja tutkijat totesivatkin, että jatkotutkimuksia tarvitaan. He huomauttivat myös, kuinka suuri rooli toimittajilla on misogyyneisten rakenteiden tuottamisessa. (Coleman & Lyons, 2023, s. 13-14.) Eläimellisten vertausten lisäksi nuoriin naisfaneihin on liitetty mediassa myös rasistisia vertauksia. Ehrenreich, Hess ja Jacobs (1992) kertovat 1960-luvulla New York Timesissä julkaisusta artikkelista (Dempsey, 1964), jonka tavoitteena oli kenties puolustaa The Beatlesin naisfanien käytöstä. Artikkelissa kuitenkin verrattiin The Beatlesin faneja alkuperäisasukkaisiin, joita taas kuvailtiin alkukantaisina. Artikkelin mukaan The Beatles herättää teinitytöissä alkukantaiset vaistot, joiden varassa he kiljuvat ja menettävät malttinsa kuin primitiiviset alkuasukkaat rituaaleissaan. (Ehrenreich ym., 1992, s. 88-98.) Vaikka artikkelin tarkoitus oli perustella The Beatlesin fanien käytöstä, sortui se kuitenkin yhdistämään negatiivisena nähdyn fanikäyttäytymisen alkuperäiskansojen perinteisiin rasistisella tavalla.

Patriarkalisella järjestelmällä tarkoitetaan yhteiskuntaa tai systeemiä, jossa miehillä on eniten valtaa ja arvoa (Oxford Advanced American Dictionary, ei pvm. a; Oxford Advanced American Dictionary, ei pvm. b). Fangirl-ilmiöön liittyvät stereotypisoinnit ovat vahvasti yhteydessä patriarkalisiin normeihin, joiden mukaan naisia ja tyttöjä kiinnostavat feminiinisenä pidetyt kiinnostuksenkohteet ovat vähäisiä (Hannell, 2020, s. 3). Cannin (2018, s. 137) mukaan tytöt oppivatkin todella nopeasti sisäistämään yhteiskunnan patriarkalisen järjestelmän, ja sen, että naiseudella ja naisellisuudella on yhteiskunnallisesti vähemmän arvoa kuin maskuliinisena pidetyillä asioilla. Cann huomasi myös vanhemmassa tutkimuksessaan (2015, s. 161), että nuoret hahmottavat selkeästi, mitkä asiat nähdään feminiinisinä. Kruse (2002, s. 147) argumentoi, että patriarkaliset valtasuhteet ovat osittain vaikuttaneet siihen, millainen rockmusiikki nähdään ”hyvänä” musiikkina. Cannin (2018) väitteen valossa olisi

loogista, että naiseuteen liittyvä arvottomuus kohdistuu myös musiikkimieltymyksiin sekä musiikilliseen käytökseen, ja Krusen (2002) argumentti tukee tätä ajatusta.

Aikuisemmat fanit saattavat eriyttää itseään nuoremmista naisfaneista ja negatiivisesta huomiosta käyttämällä (usein tahattomasti) vallitsevaa seksististä diskurssia fanitytöistä. Näin he vahvistavat naisfaneihin liitettyjä stereotyyppioita, mutta pitävät itsensä ylemmässä asemassa kuin heidän kanssaan samaan fanikuntaan kuuluvat nuoret tytöt. Itsensä eriyttäminen saattaa esiintyä esimerkiksi oman aikuisuuden ja maltillisen käyttäytymisen korostamisena, sekä stereotypisoivien, kuvailevien sanavalintojen, kuten ”pakkomielteinen”, käytössä. Lisäksi he voivat korostaa olevansa itse ”oikeanlaisia” faneja, jotka keskittyvät fanitettavaan aiheeseen, eivätkä nuoria tyttöjä, jotka ovat kiinnostuneita vain julkisuuden henkilöiden ulkonäöstä. (Gerrard, 2022, s. 1048-1050.) Etäännyttämistä tapahtuu myös nuorten tyttöjen keskuudessa. Victoria Cannin tutkimuksessa (2015) nuoret tytöt tuottivat alentavaa diskurssia esimerkiksi ilmaisemalla kuinka tytöt eivät ole oikeasti kiinnostuneita musiikista, vaan ennemminkin fanituksesta. Samalla he ilmaisivat, että pojat kiinnittävät huomiota ”tärkeisiin” asioihin, eli itse musiikkiin ja pilkkasivat fanittavia tyttöjä. (Cann, 2015, s. 167-168.) Nuoret saattavat myös kuvailla feminiinisenä nähtyä kiinnostuksen kohdettaan omaksi *salaiseksi paheekseen* (engl. *guilty pleasure*) (Cann, 2018, s. 118). Salainen pahe on asia jonka pitämisestä yksilö kokee häpeää, sillä pelkää tulevansa muiden tuomitsemaksi (Dictionary.com, LLC, ei pvm.). Tuomalla esille kiinnostuksen kohteensa häpeällisen luonteen, tyttöjen onnistuu ilmaista olevansa kiinnostunut jostain menettämättä ikätovereidensa kunnioitusta (Cann, 2018, s. 118). Tyttöjen kokemus siitä, että itseään feminiinisestä etäännyttämällä on turvassa väheksynnältä viittaa juurikin patriarkaalisten järjestelmien sisäistämiseen. Näin he osallistuvat itsekin patriarkaalisten rakenteiden ylläpitämiseen (Cann, 2015, s. 170). Misogynia siis tuntuu rakentavan itseään. Misogyyneiden rakenteiden vuoksi ihmiset kokevat tarvetta etäännyttää itseään feminiinisestä alentavan diskurssin keinoin, jonka seurauksena he ylläpitävät samoja rakenteita, jotka tuottavat heille harmia.

On myös esitetty, että naisfaneista puhuminen yhtenä marginalisoituna ryhmänä voi olla ongelmallista, sillä se ohittaa sen, että naiset ovat laaja ryhmä, jonka joukosta löytyy myös muita marginalisoituja ryhmiä (Pande, 2018, s. 27-28). Ihmisryhmän marginalisointi tarkoittaa ihmisten asettamista tai pitämistä voimattomassa tai merkityksettömässä asemassa (Encyclopædia Britannica, Inc., ei pvm.). Naisfanit voivat itsekin omata syrjiviä ajatusmalleja, joita he ylläpitävät faniyhteisöissään, ja joiden pohjalta faniyhteisöissä muodostetaan hierarkioita (Pande, 2018, s. 27-28). Faneihin, ja fangirl-ilmiöön liittyy usein piilevä oletus naisfanin valkoisuudesta, keskiluokkaisuudesta ja heteroseksuaalisuudesta (Dougher & Pecknold, 2016, s. 408; Hannell, 2020, s. 3; Pande, 2018, s. 28). Fanien oletetun valkoisuuden vuoksi esimerkiksi henkilöiden, jotka eivät mahdu valkoisuuden normatiiviseen muottiin, voi olla Panden (2018, s. 28) mukaan vaikea identifioitua fani-identiteetteihin. Vaikka tutkimusten kautta onkin

perusteltua todeta, että naisiin ja fangirl-ilmioon kohdistuu runsaasti misogynististä stereotypisointia, ei pidä sivuuttaa muita syrjinnän muotoja. Myös naisten ja tyttöjen faniyhteisöjen sisällä voi olla syrjintää, ja yhteisöjen ulkopuolelta tuleva syrjintä voi sukupuolen lisäksi kohdistua muihinkin yksilön ominaisuuksiin. Voisi myös argumentoida, että yksipuolinen kuva naisfanista voi olla marginalisoinnin muoto. Oletus siitä, että fanittavat tytöt ovat esimerkiksi valkoisia ja heteroseksuaalisia, tekee näkyvämmäksi tytöt, jotka eroavat tästä normista.

On totta, että tutkimuskontekstissa fangirl-ilmiota tarkastellaan pitkälti vain sukupuolen ja iän intersektioiden kautta (Coleman & Lyons, 2023; Gerrard, 2022). Seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus mainitaan joissain tutkimuksissa, sillä seksuaalisuuden ja romanttisuuden teemat esiintyvät usein fangirl-ilmioon liitetyssä stereotypisoinnissa (Cann, 2015, s. 167; Dougher, Pecknold, 2016, s. 407-408; Gerrard, 2022, s. 1048-1049; Hannell, 2020, s. 2-3). ”Rotu” ja sukupuolen moninaisuus taas mainitaan usein melko ohimennen. Tutkijat saattavat tuoda muutamalla lauseella ilmi tiedostavansa esimerkiksi ”rodun” intersektiot, mutta eivät lopulta käsittele niitä laajemmin. Joskus tutkijat pyrkivät yleistämään tuloksensa koskemaan kaikkia naisia, ottamatta huomioon esimerkiksi juuri ”rodun” ja etnisyyden intersektioita (Kruse, 2002, s. 145). Määrittelen ”rodun” käsitteen tutkielmassani kriittisen rodun ja valkoisuuden tutkimuksen kautta. Tällöin ”rodusta” ei puhuta biologisena tekijänä, vaan sosiaalisesti tuotettuna, ihmisten fyysisiin ja kulttuurisiin tekijöihin perustuvana luokittelujärjestelmänä, jonka keinoin tuotetaan eriarvoisia valtasuhteita. (Keskinen, Mkwesha, Seikkula, 2021, s. 51.) Korostaakseni käsitteen olevan sosiaalinen konstruktio, ja erottaakseni sitä sen monella tapaa rasistisesta käytöstä puhun tutkielmassani ”rodusta” käyttäen lainausmerkkejä. Vaikka sukupuoli ja nuoruus ovat piirteitä, jotka merkittävimmin yhdistävät fangirl-ilmioon liitettyjä tyttöjä, on myös tutkimuskentällä otettava huomioon ilmiön moninaisuus paremmin.

Yksi merkittävä fangirl-ilmioon liittyvä ennakkoluulo on seksuaalisuuden korostaminen ja oletaminen. (Hannell, 2020, s. 2-3). Tyttöihin kohdistuu stereotypioita, joiden mukaan he fanittavat miespuolisia fanituksen kohteitaan koska he pitävät näitä viehättävinä, sivuuttaen esimerkiksi musiikin tai televisiosarjan juonen toissijaiseksi (Cann, 2015, s. 167; Gerrard, 2022, s. 1048-1049). Fanit kohdistavat stereotypioiden mukaan ylenpalttisen, hallitsemattoman seksuaalisen halunsa fanituksen kohteisiinsa (Hannell, 2020, s. 3). Seksuaalisen halun hallitsemattomuuden korostaminen luo tytöistä totuudenvastaista kuvaa, jonka mukaan he ovat tunteidensa ja seksuaalisuutensa sokaisemia olentoja, jotka eivät kykene itsenäiseen, rationaaliseen ajatteluun. Tällöin stereotypiat luovat naisfaneista yksipuolista ja holhoavaa kuvaa. Hannell (2020, s. 3) argumentoikin, että fangirl-ilmioon liittyvä tyttöjen alentaminen liittyy vahvasti tyttöjen seksuaalisuuden ja halujen ilmaisemisen hillitsemiseen ja kurissapitoon. Oletus naisfanin seksuaalisuuden kohdistumisesta miesartistiin sisältää myös

aiemmin mainitun heteroseksuaalisuuden oletuksen, joka sivuuttaa naisfanit, jotka eivät ole seksuaalisesti tai romanttisesti viehättyneitä miehistä.

3.2 Artisteihin kohdistuva alentava diskurssi

Englannissa tehdyssä tutkimuksessa haastateltiin 14-17-vuotiaita nuoria, joiden tehtävänä oli kuvailla julkisuudenhenkilöitä, joita he ihailevat tai halveksuvat (Allen, Harvey & Mendick, 2015). Tutkimuksessa ilmeni, että feminiinisenä nähtyjä miesartisteja, kuten Justin Bieberiä ja One Direction -yhtyeen jäseniä kuvailtiin negatiiviseen sävyyn ”tyttömäisinä”, ”homoina”, tai vain ”tyttöinä”. Sen lisäksi, että nuoret toivat esille miesartistien feminiinisuuden ja homoseksuaalisuuden epäsuotavuuden, he myös etäännyttivät itseään näistä piirteistä huumorin ja inhon keinoin. (Allen ym., 2015, s. 6-8.) Ainakin juuri nämä englantilaiskoulujen nuoret tuottavat misogynistista ja homofobista puhetta, ja nämä ilmiöt näyttäisivät heijastuvan tutkimukseen osallistuneiden nuorten mielipiteisiin artisteista. Homofobialla viitataan homoseksuaaleihin kohdistuviin ennakkoluuloihin (Anderson, 2024). Yksilöihin, jotka viehättyvät joko seksuaalisella tai romanttisella tavalla saman sukupuolen edustajista, voi kohdistua lievää ennakkoluuloisuutta tai jopa avointa inhoa ja vihaa (Anderson, 2024). Tutkija Eric Anderson esitteli vuonna 2009 teorian *homohysteriasta*, joka tarkoittaa pelkoa siitä, että ympäröivä yhteiskunta näkee yksilön homoseksuaalina. Homohysterisessä kulttuurissa homoseksuaalisuuteen liittyvän stigman pelko kontrolloi miesten käyttäytymistä ja sukupuolen ilmaisua. (Anderson & McCormack, 2018, s. 548.) Victoria Cann (2018) argumentoi pojilla olevan jopa vähemmän tilaa myöntää olevansa kiinnostuneita perinteisesti feminiinisenä nähdyistä asioista kuin tytöillä maskuliinisena nähdyistä asioista (Cann, 2018, s. 138-139). Cannin (2018) mukaan pelko siitä, että heidät nähdään homoseksuaaleina, on merkittävä tekijä siihen, miksi pojat eivät tahdo myöntää pitävänsä feminiinisenä nähdyistä asioista (Cann, 2018, s. 141). Myös feminiinisuuden sosiaalisesti alhainen arvo tuntuu vaikuttavan siihen, mitkä kiinnostuksenkohteet ovat hyväksyttäviä (Cann, 2018, s. 139). Vaikuttaa siis siltä, että homohysterian ilmiö ulottuu myös nuorten poikien itseilmaisuun.

Tutkimusten perusteella vaikuttaa siltä, että fanikunta vaikuttaa artistien uskotavuuteen. Kohdassa 3.1 käsittelemäni Colemanin ja Lyonsin (2023) tutkimus käsitteli myös artisteihin kohdistuviin stereotypioihin. Tutkijat argumentoivat, että jos nuorista miehistä koostuvan yhtyeen fanikunta koostuu pääosin nuorista naisista, on todennäköisempää että mediassa käyty keskustelu niin faneista kuin artisteistakin on stereotypisoivampaa kuin silloin, jos fanikunnan sukupuoli- ja ikäjakauma on moninaisempi. Samoin, jos samat nuoret naiset ilmaisisivat fanituksen kohteikseen yhtyeen, jonka jäsenet ovat hieman vanhempia miehiä, olisi stereotypointia vähemmän. (Coleman & Lyons, 2023, s. 14.) Näiden kahden tekijän yhdistelmä saattaa siis tuottaa

stereotypisointia. Luvussa 3.1 mainitsin myös, että fangirl-ilmioon liittyvä seksuaalisuuden korostamisen on yksi merkittävimmistä nuorten naisten fanitukseen liittyvistä stereotyyppioista. Myös tätä kautta heidän fanittamansa artistit voivat joutua negatiivisen keskustelun kohteiksi ja heidän uskottavuutensa voi kärsiä (Hannell, 2020, s. 3). Oletus siitä, että (mies)artistin fanit pitävät hänestä vain tämän ulkonäön, tai seksuaalisen viehätysvoiman vuoksi, saattaa johtaa siihen, että artistin taitoja väheksytään. Artistin musiikkia ei tällöin pidetä autenttisena, hyvänä tai vakavasti otettavana (Hannell, 2020, s. 2-3). Artisteihin liittyvään stereotypisointiin liitettiin Colemanin ja Lyonsin (2023) tutkimuksessa yhtenä kategoriana myös viattoman seksuaalisuuden teemat. Koska poikabändien kohdeyleisönä ovat nuoret naiset, muokataan artistien seksuaalisuus edustamaan kaipuuta ja sisältämään vain vihjauksia seksuaalisesta vuorovaikutuksesta. Näin se esitetään kohdeyleisölleen sopivana. Samalla poikabändien seksuaalisuudesta käydään keskustelua, mutta heitä kuvaillaan esimerkiksi ”siiveellisinä” tai ”viattomina”. (Coleman & Lyons, 2023, s. 5.) Onkin todettu, että naisia sosiaalistetaan ajattelemaan seksiä ihmissuhteiden, yksityisyyden ja romantiikan kautta, vaikka todellisuudessa heidän seksuaaliset fantasiansa ovat monipuolisempia (Meggers, 2012, s. 70).

Ehdotankin, että Colemanin ja Lyonsin (2023) huomioita voi soveltaa seksuaalisuutta korostavien stereotyyppien syvempään tarkasteluun. Koska poikabändit kohdennetaan edustamaan nuorille turvallisia teemoja, tuntuu (hetero)seksuaalisuutta korostavien stereotyyppien kautta syntyvän oletus siitä, että poikabändien tarkoitus on ruokkia tyttöjen seksuaalisia ja romanttisia unelmia. Artistien nuori ikä korostaa tätä, sillä heidät saatetaan nähdä ”sopivan ikäisinä” viettelemään teinitytöt. Voi olla, että tyttöjen seksuaalisuuteen vetoaminen on tekijä, joka saattaa luoda negatiivista kuvaa heidän fanittamistaan artisteista sillä kuten olen kertonut Hannell (2020, s. 3) argumentoi tyttöjen seksuaalisuuden olevan tarkan kurinpidon kohde, ja Coleman ja Lyons (2023) tarkastelivat stereotypisointia myös viattoman seksuaalisuuden teemojen kautta. Nuorekas miesartisti saa osakseen halvennusta viattoman seksuaalisuuden teemojen kautta, kun häneen yhdistetään nuoret naisfanit ja heidän kiistanalainen seksuaalisuutensa. Jos taas artisti olisi vanhempi ja kypsempänä nähty mies, ei stereotypisointi välttämättä olisi niin vahvaa, sillä nuoren fanin ja vanhemman miehen henkinen ero saatetaan nähdä liian suurena. Tällainen ajattelu taas lapsellistaa nuoria (aikuisia) miesartisteja. Samalla se olettaa niin artistien, kuin fanienkin seksuaalisen suuntautumisen, tehden samalla näkymättömäksi seksuaalisuuden moninaisuuden.

Vaikuttaa siltä, että patriarkaalinen näkemys siitä, että naiseus ja naisellisuus nähdyt harrastukset sekä kiinnostuksen kohteet ovat vähäisiä, vaikuttaa negatiivisesti myös muihin sukupuoliin. Tutkimuskirjallisuus tuntuu tukevan Krusen (2002, s. 147) väitettä siitä, että patriarkalisilla valtasuhteilla on osansa ”hyvän musiikin” käsitteen muodostumisessa. Misogynia ja homofobia ovat keinoja, joita käytetään tyttöjen suosikkiartistien alentamiseen. Ilmiö ulottuu miehiin yleisemmälläkin tasolla, ja pojat

yrittävät erottaa itseään sekä feminiinisyydestä että homoseksuaalisuudestaan. Artisteihin kohdistuva misogyyminen ja homofobinen diskurssi tuntuu siis heijastelevan sitä, että yksilöt jotka näyttävät millään tavalla feminiinisinä, tai pyrkivät miellyttämään naisvaltaista yleisöä, nähdään lähtökohtaisesti ala-arvoisina. Tämä voisi kenties liittyä siihen, että koska naiseus ja naisellisuus nähdään monella tapaa alempiarvoisena kuin maskuliinisuus, tuo pelkästään naisellisuuden performaatio negatiivista huomiota. Ilmiö yhdistyy vahvasti misogyniaan ja patriarkaalisiin valtasuhteisiin, eli naisiin kohdistuva marginalisointi konkretisoituu laajempaan ilmiönä, joka vaikuttaa myös muihin sukupuoliin. On kuitenkin huomioitava, että esimerkiksi Coleman ja Lyons (2023, s. 13) huomasivat, että vaikka sekä poikabändit, että niiden fanit saivat osakseen negatiivista huomiota, kohdistui sitä faneihin huomattavasti enemmän. Vaikka muihinkin kuin naisiin voi kohdistua negatiivista diskurssia feminiinisyyden kautta, pohjautuu se kuitenkin lähtökohtaisesti naisvihamielisyyteen. Coleman ja Lyons (2023) argumentoivatkin, että osa poikabändeihin kohdistuvista stereotyyppioista kumpuaa nimenomaan faneihin kohdistuvista stereotyyppioista (Coleman & Lyons, 2023, s. 14).

Fangirl-ilmiöön liittyvää alentavaa diskurssia vaikuttavat ylläpitävän niin nuoret, kuin aikuisetkin. Olisi kenties voinut luulla, että nuorisokulttuuriin yhdistetty ilmiö olisi nuorten keskuudessa yleisesti hyväksyttyä. Kuitenkin tutkimuksissa, joissa kohteena olivat teini-ikäiset nuoret (Allen ym., 2015; Cann 2015, 2018) kävi ilmi, että nuoret kohdentavat alentavaa kielenkäyttöä niin tyttöjen kiinnostuksen kohteisiin, fanikäyttäytymiseen, kuin artisteihinkin. Misogyyminen kielenkäyttö näyttää kuitenkin pysyvän yllä myös aikuisuudessa. Coleman ja Lyons (2023), sekä Doughner ja Pecknold (2016) ilmentävät tutkimuksissaan median tuottamaa, fanittaviin tyttöihin kohdistuvaa stereotyyppisointia. On melko turvallista olettaa, että suurin osa journalistista on aikuisia, joten tutkimuksessa käytetty aineisto on lähtökohtaisesti aikuisten tuottamaa. Myös Gerrard (2022 s. 1050–1051) huomasi tutkimuksessaan, että aikuiset fanit saattavat etäännyttää itseään fangirl-käsitteestä ylläpitämällä ilmiöön liittyvää negatiivista stereotyyppisointia. Aineiston perusteella vaikuttaisi siis siltä, että nuoret ymmärtävät feminiinisten kiinnostuksen kohteiden yhteiskunnallisesti vähäisen arvon, ja aikuistuttuaan saattavat edelleen ylläpitää negatiivisia stereotyyppioita ympäröivän yhteiskunnan normien sisäistämisen kautta.

4 MUSIIKIN JA FANITUKSEN MERKITYS NUORELLE

Musiikki on tunnetusti asia, jonka avulla on mahdollista käsitellä ja säädellä tunteita, sekä tarkastella oman identiteetin kehitystä ja kasvua. Saarikallio (2009) kertoo musiikin roolin olevan yllättävän suuri nuoren psykososiaalisessa kehityksessä. Käyn seuraavaksi läpi, millä tavoin musiikin kuuntelu ja fanitus voivat edistää nuorten hyvinvointia ja psykologista kehitystä. Pyrin tuomaan keskusteluun näkökulmaa erityisesti siihen, kuinka tytöt luovat musiikillisia merkityksiä ja yhteisöjä, jotka tukevat heidän hyvinvointiaan.

4.1 Musiikin psykologiset vaikutukset nuorten kehityksen ja hyvinvoinnin näkökulmasta

Tutkimusten mukaan musiikin merkitys on erityisen suuri nuoruudessa (Laiho, 2004, s. 48; North, Hargreaves & O'Neill, 2000, s. 269; Saarikallio, 2009, s. 222; Saarikallio, 2010, s. 287). Nuoruudessa koetaan monenlaisia muutoksia esimerkiksi identiteetin, kehonkuvan, seksuaalisuuden ja ihmissuhteiden alueilla, ja musiikki voi toimia monella tapaa tukea nuorta näiden haasteiden keskellä (Laiho, 2004, s. 48–49; Saarikallio, 2009, s. 221–222). On paljon tutkimuksellista näyttöä siitä, että yksi merkittävimmistä motiiveista musiikilliseen toimintaan osallistumiselle ovat musiikin herättämät tunnekokemukset (Laiho, 2004, s. 56). Saarikallio (2009) kertoo luokitelleensa vanhemmassa tutkimuksessaan (Saarikallio, 2006) nuorten hyödyntävän musiikkia psyykkisesti ainakin seitsemällä eri tavalla: viihdykkeenä, voimakkaiden tunne-elämysten tarjoajana, tukena raskaan koulupäivän jälkeen elpymiseen, väylänä suuttumuksen purkamiselle, omien ristiriitaisten tunnekokemusten ymmärtämisen ja käsittelemisen apuna, lohtuna yksinäisyyden hetkellä sekä murheiden unohtamisen tukena. (Saarikallio 2009, s. 227.) Musiikin merkitys nuorten tunne-elämässä on siis merkittävä.

Tara Chittenden (2013) kertoo tutkimuksessaan siitä, kuinka laulaja Taylor Swiftin kappaleiden sanoitukset ovat olleet merkityksellisiä teini-ikäisille tytöille kasvamisen ja emotionaalisesti aikuisuuteen siirtymisen kannalta. Chittenden (2013) esittelee artikkelissaan käsitteen *käänteinen nostalgia* (engl. *nostalgia in reverse*). Nuoret kokiivat nostalgian tunteita tulkitessaan Swiftin sanoituksia, vaikka he eivät itse olleet kokeneet lyriikoissa kuvailtuja kokemuksia ihmissuhteista. Tällä tavoin he heijastivat Swiftin omasta menneisyydestä kertovat sanoitukset edustamaan asioita, joita he voisivat mahdollisesti kokea itse tulevissa ihmissuhteissaan. (Chittenden, 2013, s. 196.) Tulevan itsensä samaistaminen sanoituksiin voi olla keino valmistautua tulevaisuuteen ja näin ollen käsitellä omaan identiteettiin liittyviä kysymyksiä. Chittendenin (2013) tutkimustuloksia tukee myös Saarikallio (2009), jonka mukaan nuoret voivat samaistaa minuuteen liittyviä kokemuksiaan musiikkiin ja tällä tavoin kehittää omaa käsitystä itsestään. Myös ihmissuhteiden käsittely musiikin kautta on mahdollista, ja nuori voi esimerkiksi "elää" romanssin mielessään musiikkikappaleen sanoitusten kautta. (Saarikallio, 2009, s. 224–226.) Musiikin avulla voidaan luoda viitekehys, jonka avulla voidaan muodostaa ajatuksia ja kokemuksia itsestä (Laiho, 2004, s. 54). Saarikallio (2010, s. 287) kertookin tutkimusten osoittavan, että tytöt käyttävät musiikkia usein henkilökohtaisten ongelmien ja ihmissuhteiden käsittelyyn. Nuoret naiset voivat siis hyödyntää musiikkia käsitelläkseen minuuteen liittyviä kysymyksiä ja ongelmia niin nykyhetkessä, kuin tulevaisuutta ajatellenkin. Tytöt voivat löytää mielimusiikistaan merkityksiä, jotka tukevat heidän kasvuaan ja itseymmärrystään. Toisaalta Chittenden (2013, s. 195) esitti myös, että esimerkiksi eroja ja sydänsuruja käsittelevät kappaleet saattavat normalisoida nuorten ajatusta ihmissuhteiden ohimenevyydestä.

Teini-ikäisten suosiossa olevan musiikin alentaminen vain lapselliseksi vaiheeksi ennen aikuisemman ja hienostuneemman musiikkimaun muodostumista on kuitenkin Chittendenin (2013) mukaan kuitenkin ongelmallista. Tällainen puhe sivuuttaa tyttöjen monimuotoisen suhteen kyseiseen musiikkiin. (Chittenden, 2013, s. 196.) Nuoren harrastus tai kiinnostuksen kohde (tässä tapauksessa musiikki) voi olla nuorelle hyvinkin merkittävä, ja jopa keino määritellä oma minuus. Myös tämän vuoksi on tärkeää puhua nuoren mielimusiikista ja fanituksen kohteesta kunnioittavasti. Loukkaava kommentti tai asenne suosikkimusiikkia kohtaan voi satuttaa nuoren minäkuva. (Csikszentmihalyi & Larson, 1984, s. 140.) Vaikka musiikki voikin todistetusti tukea nuoren kehitystä ja hyvinvointia, on sen merkitys nuorelle tätäkin suurempi. Tyttöjen ja nuorten musiikkisuhteen supistaminen vain kehitystä edistäväksi välineeksi saattaa jopa alentaa tyttöjen itsensä musiikille luomia henkilökohtaisia merkityksiä. On siis syytä ottaa huomioon, että vaikka psykologiset hyödyt ovat merkittäviä ja tärkeä näkökulma keskustelussa, olisivat tyttöjen musiikilliset kokemukset arvokkaita ilman niitäkin. Nuori on oma persoonansa, eikä "välivaihe" ennen aikuisuutta.

4.2 Yhteisöllisyys ja luovuus fanikulttuureissa

Sen lisäksi, että musiikin kuuntelulla itsellään on psykologisesti positiivisia vaikutuksia, voidaan myös fanituksesta löytää nuorelle positiivisesti merkittäviä vaikutuksia. On tutkittu, että musiikki voi lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta monella tapaa. Tunnelman luonti, yhteismusisointi sekä muistojen muodostaminen läheisistä ihmisistä musiikkia kuunnellessa, ovat vain muutama esimerkki ilmiöstä (Saarikallio, 2009, s. 225–226). Myös fanitoiminta on merkittävä tapa muodostaa yhteishenkeä musiikin kautta. Musiikkiin liittyvä fanitoiminta muotoutui mediateknologian ja massatuotannon myötä, ja internetin merkitys fanitoiminnalle on nykypäivänä merkittävä esimerkiksi faniverkkosivujen myötä (Hannell, 2020, s. 3; Mäkelä, 2007, s. 215).

Fanit kertovat myös nauttivansa keskustelusta muiden fanien kanssa (Ehrenreich ym., 1992, s. 87). Hannellin (2020, s. 3) mukaan tytöt muodostavat fanikuntiansa kautta merkittäviä ihmissuhteita muiden tyttöjen kanssa. Harris (1998, s. 5) taas kertoo, että henkilöt, jotka kokevat syrjintää, saattavat hakeutua faniyhteisöihin ilmaistakseen hiljennettyjä identiteettejään yhteisen kiinnostuksenkohteen kautta ja hyvittää kokeensa vieraantuneisuutta fanituksen sosiaalisten piirteiden kautta. Tämä on nähtävissä esimerkiksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien pop-yhtye *One Directionin* fanien nettiyhteisö *Rainbow Directionin* kautta. *Rainbow Direction* toimi alustana fanien nettikeskustelulle Tumblr-sivustolla, ja yhteisön jäsenet sopivat myös fanien välisiä tapaamisia esimerkiksi yhtyeen konserteissa. (Dougher & Pecknold, 2016, s. 408.) Tutkimusten mukaan fanit voivat myös puolustaa itseään ja fanikuntansa julkisesti sosiaalisessa mediassa stereotypisoivia väitteitä vastaan. Vuonna 2013 *GQ Magazine* julkaisi misogynisenä nähdyn artikkelin *One Directionin* faneista, ja siihen kohdistui pian hyvin äänekkästä kritiikkiä yhtyeen faneilta sosiaalisessa mediassa. (Dougher & Pecknold, 2016, s. 407–408.) Yhteinen vastarinta voi kenties toimia myös yhdenlaisena yhteisöllisyudentunteen vahvistajana ja vertaistuki sosiaalisen median faniyhteisöissä voi toimia lohduntuojana satuttavaa kritiikkiä vastaan. Faniyhteisöt voivat olla siis yhteisöllisesti merkittäviä kenelle tahansa fanille, mutta vaikuttaisi siltä, että erityisesti marginalisoidussa asemassa olevat fanit, kuten naiset ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt voivat muodostaa faniryhmiä, joiden kautta he voivat saavuttaa syvempiä samaistumisen ja yhteenkuuluvuuden kokemuksia. Joskus faniyhteisöstä voi tulla fanille jopa tärkeämpää kuin itse fanituksen kohde (Harris, 1998, s. 6).

Yhteisöllisyyden rinnalla fanit voivat toteuttaa myös luovuuttaan fanituksen kautta, esimerkiksi luomalla ihailemiinsa artisteihin liittyviä tarinoita (fanifiktio), kuvataidetta tai videoita. Tällainen luova toiminta voi tutkimusten mukaan auttaa tyttöjä tuottamaan uudenlaisia merkityksen, nautinnon ja identiteetinmuodostuksen kokemuksia (Hannell, 2020, s. 3). Yksi fanifiktion yleisistä teemoista on asettaa itsensä romanttiseen tarinaan artistin kanssa, tai luoda tarina kahdesta yhtyeen jäsenestä,

joiden toivoisi seurustelevan (Coleman & Lyons, 2023, s. 7). Meggersin (2012) mukaan fanifiktio lukemisen ja kirjoittamisen kautta fanit voivat omien sanojensa mukaan oppia hyväksymään muiden seksuaalisuutta, tulla avoimemmaksi oman seksuaalisuutensa suhteen ja oppia seksuaalisista teemoista. Fanit kokivat, että myös tilanteet, joissa heillä oli mahdollisuus keskustella näistä teemoista muiden fanien kanssa, tukivat näitä seksuaalisen hyväksynnän kokemuksia. Ei ole kuitenkaan varmaa, edistykö fanifiktio tai fanien välinen vuorovaikutus suoraan näitä teemoja, vai toimiko se vain tukena seksuaalisen kehityksen aikana. (Meggers, 2012, s. 76.) Vaikka fanifiktio toimisi ”vain” seksuaalisen hyväksymisen ja kehityksen tukena, on silti huomioitava, että fanit kokivat sen itse tärkeäksi. Luovuuden lisäksi fanitoimintaan liittyvän median tuottaminen ja kuluttaminen voi olla opettavainenkin kokemus, ja edistää nuorten medianlukutaidon kehittymistä (Hannell, 2020, s. 4).

Suuresti kritisoitu tyttöjen konserttikäyttäytyminen, eli kiljuminen ja ”hysteerinen” käytös voi myös tuoda tytöille positiivisuuden kokemuksia. Bakerin (2003) mukaan tällainen konserttikäyttäytyminen on tytöille keino tuoda itsensä näkyväksi ja kuuluvaksi. Pop-konsertissa heidät voidaan huomata, ja näin ollen nähdä yhteisöön kuuluvina jäseninä. (Baker, 2003, s. 24.) Vaikka nuoret tiedostavatkin usein feminiinisyiden alhaisen yhteiskunnallisen arvon, saattavat he myös torjua halventavan diskurssin, ja korostaa fangirl-ilmion tuomia nautinnollisia puolia. Fanitus voi olla tyttöjen mielestä hauskaa ja tuoda heille iloa, vaikka se ei toisikaan heille sosiaalista statusta. Näin ollen fangirl-ilmio toimintana voidaan nähdä poliittisena tekona, sillä tytöt ovat tietoisia feminiinisyiden alhaisesta arvosta, mutta omaksuvat sen siitä huolimatta. Näin ollen he tuovat vastarintaa patriarkalisille normeille. (Cann, 2015, s. 167–168.) Vaikuttaa siis siltä, että kritiikki kohdistuu käytökseen, joka tuottaa tytöille iloa ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Siitä huolimatta lukuisat tytöt fanittavat omalla tavallaan, välittämättä negatiivisesta diskurssista.

Nuoret naiset voivat siis hyödyntää musiikkia ja fanitusta niin tunnetasolla, identiteetin muodostumisessa, luovuuden keinona, yhteisöllisenä tukena tai ihmissuhteiden käsittelyssä. On tämän tiedon valossa tärkeää, että tytöille annetaan tilaa nauttia mielimusiikistaan, sillä se voi antaa heille merkittäviä työkaluja itsensä työstämiseen teini-iän muutosten ja haasteiden keskellä. Ystävyysuhteiden muodostaminen ja itsensä ilmaisu fanitoiminnan kautta ovat tärkeitä osia fanikulttuuriin kuulumisessa. Kaikesta tästä huolimatta feminiinisenä nähtyjä kiinnostuksenkohteita halvennetaan runsaasti, kuten olen luvussa 3 osoittanut. Olisi tärkeää tiedostaa tyttöjen suosikkimusiikin merkityksellisyys, ja luoda hyväksyvämpi ilmapiiri, jossa kenenkään ei tarvitsisi hävetä omaa musiikkimakuaan.

5 YHTEENVETO JA POHDINTA

Lähdeaineistosta kävi toistuvasti ilmi, että tyttöjen musiikillista käyttäytymistä ja musiikitottumuksia pidetään monella tapaa ala-arvoisessa asemassa ainakin länsimaisessa yhteiskunnassa. Patriarkaaliset rakenteet vaikuttavat siihen, minkä verran tyttöjen kiinnostuksenkohteilla on yhteiskunnallista arvoa, ja miten tyttöjen käytöstä tuomitaan arkikeskustelussa. Nämä samat rakenteet vaikuttavat määrittävän myös yleisemmällä tasolla sen, millainen musiikki nähdään yhteiskunnassa arvokkaana; feminiiniset musiikilliset kiinnostuksenkohteet rinnastetaan toistuvasta vähäisemmiksi kuin maskuliinisenä pidetyt. Ilmiö vaikutti fanittavien tyttöjen lisäksi negatiivisesti myös muihin sukupuoliin ja ikäryhmiin. Samalla kuitenkin useat ikäryhmät ja sukupuolet tuottivat alentavaa diskurssia. Toisin sanoen alentavan diskurssin vaikutusalue oli laaja, ja patriarkaaliset rakenteet rajoittavat monella tapaa yksilöiden ja ryhmien itseilmaisua. Täytyy kuitenkin muistaa, että vaikka patriarkaatin tuottamat rakenteet vaikuttavat negatiivisesti kaikkiin sukupuoliin, vaikuttaa se eniten naisiin, ja muihin marginalisoituihin ryhmiin. Esimerkiksi miesartisteihin kohdistetut stereotyyppiat liittyivät hyvin pitkälti nimenomaan naisellisuuden alentamiseen, ja nuoret pojat pelkäsivät feminiinisten kiinnostuksenkohteiden aiheuttavan homoseksuaalisuden leiman. Vaikka feminiinisuuden ja fangirl-ilmiöön liittyvien teemojen alhainen yhteiskunnallinen arvo osoitettiin lukuisissa artikkeleissa, tytöt saattavat myös sivuuttaa negatiivisen diskurssin (Cann, 2015, s. 168). He fanittavat omalla tavallaan joka tapauksessa, ja korostavat intohimoista, feminiinisenä nähtyä käytöstään. Tytöt saivat musiikin kuuntelusta ja fanituksesta niin psykologista kuin yhteisöllistäkin hyötyä.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tulos on siis se, että nuorten naisten musiikkimakuun ja fanikulttuuriin kohdistuva negatiivinen diskurssi on väheksyvää, pelkistävää, kontrolloivaa, ja paikoin epäinhimillistä. Diskurssi on paljolti misogynian värittämää, se vaikuttaa negatiivisesti kaikkiin sukupuoliin ja sitä vaikuttavat tuottavan kaikenikäiset ihmiset sukupuolesta riippumatta. Tyttöjen fanikäyttäytymistä kuvailtiin mediassa esimerkiksi eläimellisin ja rasistisin vertauksin ja aineiston mukaan median tuottama stereotypisointi oli vahvaa nimenomaan nuorien naisfanien

kohdalla (Coleman & Lyons, 2023). Yleisesti tyttöjen musiikkimakuun suhtauduttiin väheksyvästi ilmaisten, etteivät kasvavien tyttöjen kiinnostuksenkohteet ole merkittäviä (Mäkelä, 2007 s. 216). Sekä aikuiset että nuoret ilmaisivat tyttöjen olevan kiinnostuneempia enemmän artisteista ja heidän ulkonäöstään kuin ”tärkeämmästä” osuudesta, eli musiikista. Poikien taas ilmaistiin ymmärtävän sisällön tärkeys ennen pinnallisuutta. Aikuiset korostivat omaa kypsää käytöstään, kun taas nuoret pilkkasivat fanittavia tyttöjä. (Cann, 2015, s. 167–168; Gerrard, 2022, s. 1048–1050). Kaikenikäiset yksilöt vaikuttivat siis aineistojen mukaan etäännyttävän itseään feminiinisistä kiinnostuksenkohteista sukupuolestaan riippumatta. Koska feminiinisyyden arvo koettiin alhaiseksi, kokivat tytöt joissain tilanteissa tarpeeksi ilmaista mielimusiikkinsa olevan salainen pahe (Cann, 2018, s. 118). Yhtenä alentamisen muotona voidaan nähdä myös fangirl-ilmioon liitetty heteronormatiivinen, valkoinen ja keskiluokkainen kuva fanista. Tämä kuva sulkee ulos fanit, jotka eivät syystä tai toisesta sovi normiin, ja tekee heidät entistä näkymättömämmiksi yhteiskunnassa ja faniyhteisöissä. Faneihin liitettiin aineiston mukaan myös vahva (hetero)seksuaalisuuden korostus (Hannell, 2020, s. 2–3), joka maalasi heistä hallitsematonta, yliseksuaalista kuvaa. Merkittävästi myös fangirl-ilmioon liitettyjen artistien, kuten poikabändien jäsenet saivat osakseen alentavaa diskurssia. Tämä vaikutti kumpuavan siitä, että artistit nähtiin feminiinisessä valossa, ja koska he olivat nuorten naisten suosiossa. Artisteihin kohdistui myös homofobista diskurssia (Allen ym., 2015).

Toisen tutkimuskysymyksen tulos on, että musiikin kuuntelu ja fanitus tarjoavat nuorille naisille psykologista hyötyä esimerkiksi identiteetin ja tunne-elämän käsitteilyn, sekä yhteenkuuluvuuden ja luovuuden kautta. Mielimusiikin kuuntelu vaikutti positiivisesti esimerkiksi tunteiden käsittelyyn, hallintaan ja ymmärtämiseen (Laiho, 2004; Saarikallio, 2009). Nuoret pystyivät käsittelemään ja rakentamaan identiteettiään kappaleiden sanoitusten kautta ja musiikki tai suosikkiartisti voikin olla merkittävä osa nuoren identiteettiä (Chittenden, 2013; Csikszentmihalyi & Larson, 1984; Saarikallio, 2009). Nuoret saivat musiikista myös työkaluja aikuisuuteen siirtymiseen sekä ihmissuhteisiin valmistautumiseen (Chittenden, 2013). Toisin sanoen musiikin psykologiset merkitykset ovat todella laajoja, ja musiikki onkin erityisen merkityksellistä teini-iässä. Fanituksen kautta nuoret taas kokivat yhteisöllisyydentunnetta, ja muodostivat fanikuntiansa kautta merkittäviä ihmissuhteita (Dougher & Pecknold, 2016; Ehrenreich ym., 1992, s. 87; Hannell, 2020; Harris, 1998, s. 5–6). Huomattavaa oli myös se, kuinka marginalisoidut ihmisryhmät pystyivät löytämään vertaistukea ja hyväksyntää internetin faniyhteisöistä (Dougher & Pecknold, 2016; Harris, 1998). Internetin merkitys näkyy myös fanien luovuuden kautta, sillä esimerkiksi medianlukutaidon kehittyminen ja omaan seksuaalisuuteen tutustuminen fanifiktioon tai -taiteen kautta näkyi lähdeaineistoissa (Meggers, 2012). Fanit tuovat itseään myös näkyväksi intohimoisella käyttäytymisellään, ja saavat fanittamisesta ilon ja hauskuuden kokemuksia (Baker, 2003, s. 24; Cann, 2015, s. 167–168).

Merkittävänä huomiona tahdon tuoda esille sen, että negatiivisen diskurssin kohteena vaikuttivat usein olevan juuri ne teemat, jotka tuottavat tytöille positiivisia merkityksiä. Tyttöjen seksuaalisuutta ja tunteikkuutta tarkkailtiin ja kritisoitiin runsaasti. Heidän oletettiin pitävän suosikkiartisteistaan vain romanttisen tai seksuaalisen kiinnostuksen varjolla. Kuitenkin tytöt saivat seksuaalisuuteen liittyvän fanikäyttäytymisen, kuten fanifiktion ja fanitaiteen kautta positiivisia kokemuksia seksuaalisen kehityksensä tueksi. Samoin ihmissuhteiden ja tunteiden käsittely kappaleiden sanoitusten kautta voi tuoda heille samaistumisen kokemuksia ja auttaa aikuisuuteen siirtymisessä. Myös suuresti kritisoitu, ”hysterisenä” kuvailtu konserttikäyttäytyminen, kuten kiljuminen voi tuoda heille näkyvyyden, yhteisöllisyyden ja osallistumisen positiivisen tunteen. Tytöt kuvailivat fanitusta myös hauskaksi. On myös huomattava, että esimerkiksi Coleman ja Lyons (2023, s. 13–14) huomauttavat, että tyttöjen käytös on melko tavallista konserttikäyttäytymistä, ja että toimittajat tuottivat kaksoisstandardien täytteistä stereotypisointia. Ei kuitenkaan ole selvää, onko näillä kahdella teemalla kausaalisuhdetta. Voisikin olla syytä selvittää jatkotutkimuksissa, syntykö alentavaa diskurssia nimenomaan siitä, että tytöt toteuttavat itseään. Onko feminiinisyys yhteiskunnallisesti niin alhaisessa asemassa, että tyttöjen kokemaa nautintoa halutaan kontrolloida ja vaimentaa, jonka vuoksi alentavaa diskurssia kohdistuu heidän kiinnostuksen kohteisiinsa?

Kaikkeaa tutkimustietoa voi kehittää, ja tutkielmassani käsiteltävät aiheet kaipaavat jatkotutkimusta. Vaikka fanitutkimus on kasvava ala, ja uudemmissa tutkimuksissa otetaan huomioon entistä enemmän intersektionaalisia tekijöitä, on se silti jossain määrin yksipuolista. Fangirl-ilmiöön liitettyä heteronormatiivista ja valkoista kuvaa kritisoidaan (Dougher & Pecknold, 2016, s. 408; Hannell, 2020, s. 3; Pande, 2018, s. 28), mutta fangirl-ilmiöön liittyvä tutkimus ohittaa edelleen monella tapaa esimerkiksi ”rodun” intersektion naiseuteen. Tämän saattoi huomata myös tutkielman aiheistonkeruussa. Vaikka on todettu, että valkoisuuden normi on vahvana läsnä faniudessa (Pande, 2018, s. 28), tarkasteltiin ”rodun” vaikutusta hyödyntämässäni tutkimuskirjallisuudessa melko vähän ja ohimennen. ”Rotuun” ja faniuteen liittyvää tutkimusta löytyy toki erikseen, mutta ottaen huomioon intersektionaalisten tekijöiden vaikutuksen normien ja negatiivisen keskustelun syntymiseen, olisi sitä suotavaa sisällyttää myös fangirl-ilmiötä käsitteleviin tutkimuksiin. Tutkimusaineisto keskittyi myös hyvin länsimaiseen näkökulmaan naisfaneista. Vaikka olenkin tutkielmassani osoittanut, että fangirl-ilmiöön ja tyttöihin liittyvää negatiivista diskurssia on runsaasti, ei pidä kuitenkaan unohtaa naisfanien moninaisuutta. Fangirl-ilmiötä voisi siis lähestyä tulevaisuudessa tutkimuksissa intersektionaalisemmalla otteella, jotta kuva tietynlaisesta naisfanista laajenisi. Jatkotutkimusten avulla voitaisiin selvittää, miten eri sarron muodot näkyvät ilmiöön kohdistuvissa stereotypioissa tai tyttöjen faniyhteisöissä.

Tutkielmani voi myös antaa tulokulmaa siihen, kuinka tärkeää on rikkoa misogyniisiä rakenteita ja tuoda ilmi niiden haitallisuutta. Kuten Chittenden (2013, s. 196)

huomauttaa, saattaa olla haitallista sivuuttaa nuorten tyttöjen musiikkimaku akateemisessa kontekstissa pelkäksi kasvun osaksi, sillä se sivuuttaa tyttöjen suhteen tähän musiikkiin heille tärkeänä asiana. Olisi siis tärkeää tuoda keskusteluun lisää näkökulmaa tyttöjen musiikillisten kiinnostustenkohteiden itseisarvoisesta tärkeydestä. Kuten esimerkiksi Cann (2018, s. 118, 137) osoitti, tytöt oppivat häpeämään musiikkimakuun ja saattavat etäännyttää itseään niistä. Koska musiikin ja fanikulttuurin positiivisten merkitysten roolin on todettu olevan huomattava, olisi tärkeää, että tytöt saisivat tutkia musiikillisia mieltymyksiään rauhassa, ilman että heidän tarvitsisi kokea häpeää niistä. Voisi olla mahdollista, että häpeämättömyyden seurauksena he voisivat saada positiivisista merkityksistä entistä enemmän hyötyä. Patriarkaalisten rakenteiden sisäistäminen alkaa nuoruudessa, ja sisäistetyt normit saattavat vaikuttaa näkemysmyksiin vielä aikuisuudessakin. Joskus stereotypisointi voi olla tahatonta, ja on totta, että opittujen patriarkaalisten normien rikkominen on haastavaa. Stereotypisointiin voivat syyllistyä myös toimittajat, kuten aineistoista kävi ilmi (Coleman & Lyons, 2023; Dougher & Pecknold, 2016). Toimittajat, jotka tuottavat misogynististä stereotypisointia, edistävät myös sen pysyvyyttä. Coleman ja Lyons (2023, s. 15) tuovatkin esille, että toimittajien on tietoisesti pyrittävä kyseenalaistamaan sisäistämäänsä normeja. Tutkimustiedon tärkeys määrittyy siis myös normien kyseenalaistamisen ja rikkomisen kautta, sillä tieto voi auttaa yksilöitä kyseenalaistamaan omia ajatusmallejaan. Misogynisten rakenteiden kyseenalaistaminen voi johtaa hyväksyvämpään ilmapiiriin.

On myös syytä tiedostaa tutkielman rajoitteet. Tyttöjen musiikkimaku ja fanikulttuuri on aiheena todella laaja, ja nuorten naisten musiikkimieltymykset eivät tietenkään ole vain tiettyyn tyyliin rajautuneita. Aikaisempi kirjallisuus käsittelee aiheetta myös suurimmalta osin länsimaisesta näkökulmasta, keskittyen enimmäkseen Yhdistyneestä Kuningaskunnasta sekä Yhdysvalloista tulevien maailmanlaajuisesti tunnettujen artistien länsimaalaisiin faneihin. Koska hyödynsin metodinani kirjallisuuskatsausta, rajoitti tämä myös oman tutkielmani rajausta ja päädyin itsekän käsittelemään pääasiassa länsimaista populaarimusiikkia ja länsimaisen nuoren kokemuksen. Pyrin kuitenkin tietoisesti valitsemaan mukaan kirjallisuutta, joka käsitteli sukupuolen lisäksi muitakin ominaisuuksia, kuten ”rotua” ja seksuaalista suuntautumista. Ilmiötä täytyisi siis tarkastella useammasta näkökulmasta, jotta sen kokonaiskuva selkeytyy. Esimerkiksi korealaisen popmusiikin (K-pop) suosio on suuri, ja uskonkin, että erityisesti sen rooli fanitutkimuksessa tulee kasvamaan tulevaisuudessa huomattavasti. Tahdon myös huomioida oman asemani mahdollisen vaikutuksen aiheeni käsittelyssä. Vaikka olen itse jollain tapaa yhteiskunnallisesti marginalisoidussa asemassa, olen myös tietoinen omista etuoikeuksistani. Olen pyrkinyt ottamaan tutkielmassani huomioon naiseuden moninaisuuden sekä intersektionaaliset lähtökohdat, mutta tiedostan, että saatan omata ennakkokäsityksiä, jotka vaikuttavat tutkielmani kulkuun. Pyrkimyksenäni ei ole ollut kuitenkaan puhua minkään ihmisryhmän ohi tai sivuuttaa yksilöiden moninaisuutta tekstissäni.

LÄHTEET

- Allen, K., Harvey, L., & Mendick, H. (2015). 'Justin Bieber Sounds Girlie': Young People's Celebrity Talk and Contemporary Masculinities. *Sociological Research Online*, 20(3), 124–138. <https://doi.org/10.5153/sro.3738>
- Anderson, E. (25.1.2024). homophobia. *Encyclopedia Britannica*. Noudettu 20.2.2024 osoitteesta <https://www.britannica.com/topic/homophobia>
- Anderson, E. & McCormack, M. (2018). Inclusive Masculinity Theory: Overview, reflection and refinement. *Journal of Gender Studies*, 27(5), 547–561. <https://doi.org/10.1080/09589236.2016.1245605>
- Baker, S. (2003). The Screamers. *Youth Studies Australia*, 22(2), 19–24. <http://hdl.handle.net/10072/24826>
- Baumeister, R. F. & Leary, M. R. (1997). Writing Narrative Literature Reviews. *Review of General Psychology*. 1(3), 311–320. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1037/1089-2680.1.3.311>
- Cann, V. (2015). Girls and Cultural Consumption: 'Typical Girls', 'Fangirls' and the Value of Femininity. Teoksessa H. Savigny & H. Warner (toim.), *The Politics of Being a Woman: Feminism, Media and 21st Century Popular Culture* (s. 154–174). Palgrave Macmillan.
- Cann, V. (2018). *Girls Like This, Boys Like That: The Reproduction of Gender in Contemporary Youth Cultures*. I. B. Tauris.
- Chittenden, T. (2013). In My Rearview Mirror. *Journal of Children and Media*, 7(2), 186–200. <https://doi.org/10.1080/17482798.2012.673500>
- Coleman, R., & Lyons, A. (2023). Stereotypes in media representations of boy bands and their fans. *Journalism*. <https://doi.org/10.1177/14648849231183812>
- Csikszentmihalyi, M. & Larson, R. (1984). *Being Adolescent : Conflict and Growth in the Teenage Years*. Basic Books.
- Dictionary.com, LLC. (ei pvm.). guilty pleasure. *Dictionary.com*. Noudettu 25.3.2024 osoitteesta <https://www.dictionary.com/browse/guilty-pleasure>
- Dougher, S., & Pecknold, D. (2016). Girls, girlhood, and popular music. *Journal of Popular Music Studies*, 28(4), 407–411. <https://doi.org/10.1111/jpms.12190>
- Ehrenreich, B., Hess, E. & Jacobs, G., (1992). Beatlemania: Girls Just Want to Have Fun. Teoksessa L. A. Lewis (toim.), *The Adoring Audience : Fan Culture and Popular Media* (s. 84–106). Routledge.
- Encyclopædia Britannica, Inc. (ei pvm.). Marginalize. *The Britannica Dictionary*. Noudettu 4.3.2024 osoitteesta <https://www.britannica.com/dictionary/marginalize>
- Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE). (2017). *Rakenteellinen muutos tutkimusalueella*. Euroopan unionin julkaisutoimisto. https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/ti_pubpdf_mh0417156_fin_pdfweb_20170913125430.pdf
- Gerrard, Y. (2022). Groupies, Fangirls and Shippers: The Endurance of a Gender Stereotype. *American Behavioral Scientist*, 66(8), 1044–1059. <https://doi.org/10.1177/00027642211042284>

- Green, B. N., Johnson, C. D. & Adams, A. (2006). Writing narrative literature reviews for peer-reviewed journals: secrets of the trade. *Journal of chiropractic medicine*. 5(3), 101-117. [https://doi.org/10.1016/S0899-3467\(07\)60142-6](https://doi.org/10.1016/S0899-3467(07)60142-6)
- Hannell, B. (2020). Fan Girls. Teoksessa K. Ross, I. Bachmann, V. Cardo, S. Moorti & C. M. Scarcelli (toim.), *The International Encyclopedia of Gender, Media, and Communication*. John Wiley & Sons, Inc.
- Harris, C. (1998). Introduction Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity. Teoksessa C. Harris & A. Alexander (toim.), *Theorizing Fandom: Fans, Subculture and Identity* (s. 3-8). Hampton Press.
- Heikkilä, M. Saikkonen, M. (28.11.2013). 16-vuotiaalla suomalaispojalla on yli 80 000 fanityttöä netissä – kui oot nui täydellinen? *Helsingin Sanomat*. <https://www.hs.fi/nyt/art-2000002692355.html>
- Husu, L. (2005). Tiedepolitiikka ja sukupuoli: marginaalista keskiöön. Teoksessa L. Husu & K. Rolin (toim.), *Tiede, Tieto ja sukupuoli* (s. 58-83). Gaudeamus.
- Karkulehto, S., Saresma, T., Harjunen, H., & Kantola, J. (2012). Intersektionaalisuus metodologiana ja performatiivisen intersektionaalisuuden haaste. *Naistutkimus*, 25(4), 17-28.
- Kendall, E. (3.1.2024). misogyny. *Encyclopedia Britannica*. Noudettu 15.2.2024 osoitteesta <https://www.britannica.com/topic/misogyny>
- Keskinen, S., Mkwesha, F. & Seikkula, M. (2021). Teoreettisen keskustelun avaimet - Rasismi, valkoisuus ja koloniaalisuuden purkaminen. Teoksessa S. Keskinen, M. Seikkula & F. Mkwesha (toim.), *Rasismi, valta ja vastarinta : Rodullistaminen, valkoisuus ja koloniaalisuus Suomessa*. Gaudeamus.
- Kruse, H. (2002). Abandoning the Absolute – Transcendence and Gender in Popular Music Discourse. Teoksessa S. Jones (toim.), *Pop music and the press* (s. 134-155). Temple University Press.
- Laiho, S. (2004). The Psychological Functions of Music in Adolescence. *Nordic Journal of Music Therapy*, 13(1), 47-63. <https://doi.org/10.1080/08098130409478097>
- Lewis, L. A. (1992). *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Routledge.
- Makkonen, N. (15.11.2016). Fanityttö sai yhteisselfien UFC-mestarin kanssa – jälkikäteen paljastui, mitä supertähti oli kuvalle tehnyt, sosiaalinen media repesi. *Ilta-Sanomat*. <https://www.is.fi/viihde/art-2000001954189.html>
- Makkonen-Craig, H. (2023). Alentuva vai alentava käytös tai kohtelu?. *Kielikello*. Noudettu 7.1.2024 osoitteesta <https://www.kielikello.fi/-/alentuva-vai-alentava-k%C3%A4yt%C3%B6s-tai-kohtelu>
- Meggers, H. J. (2012). Discovering the Authentic Sexual Self: The Role of Fandom in the Transformation of Fans' Sexual Attitudes. Teoksessa K. Larsen & L. Zubernis (toim.), *Fan Culture: Theory/Practice* (s. 57-80). Cambridge Scholars Publishing.
- Merriam-Webster. (ei pvm.). Boy band. *Merriam-Webster.com dictionary*. Noudettu 25.3.2024 osoitteesta <https://www.merriam-webster.com/dictionary/boy%20band>
- Mäkelä, J. (2007). Erityissuhteita: populaarimusiikin fanit ja fanitus. Teoksessa Aho, M., Kärjä, A-V. (toim.), *Populaarimusiikin tutkimus* (s. 214–241). Vastapaino.

- North, A. C., Hargreaves, D. J. & O'Neill, S. A. (2000). The importance of music to adolescents. *British Journal of Educational Psychology*, 70(2), 163-304. <https://doi-org.ezproxy.jyu.fi/10.1348/000709900158083>
- Oxford Advanced American Dictionary. (ei pvm. a). *patriarchal adjective*. Noudettu 20. helmikuuta 2024, osoitteesta https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/patriarchal
- Oxford Advanced American Dictionary. (ei pvm. b). *patriarchy*. Noudettu 20. helmikuuta 2024, osoitteesta https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/patriarchy
- Pande, R. (2018). *Squee from the margins : fandom and race*. University of Iowa press.
- Saarikallio, S. (2009). Musiikki ja nuoren psykososiaalinen kehitys. Teoksessa J. Louhivuori, P. Paananen & L. Väkevä (toim.) *Musiikkikasvatus : näkökulmia kasvatuksen, opetuksen ja tutkimukseen* (s. 221-231). Suomen musiikkikasvatusseura - FiSME r.y.
- Saarikallio, S. (2010). Musiikin tunnemerkit arkielämässä. Teoksessa J. Louhivuori & S. Saarikallio (toim.), *Musiikkipsykologia* (s. 279-293). Atena.
- Saastamoinen, A. (26.11.2012). YleX arvioi: Robin the Movie sulatti skeptikon sydämen. *Yle*. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2012/11/26/ylex-arvioi-robin-the-movie-sulatti-skeptikon-sydamen>
- Salminen, A. (2011). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppisiin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. Vaasan yliopisto. https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf
- Samie, A. (20.1.2023). intersectionality. *Encyclopedia Britannica*. Noudettu 8.3.2024 osoitteesta <https://www.britannica.com/topic/intersectionality>
- Shuker, R. (1998). *Key concepts in popular music*. Routledge.
- Tieteen termipankki. (20.5.2021). *diskurssi*. Noudettu 14. helmikuuta 2024, osoitteesta <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Ihmistieteet:diskurssi>
- Tiittula, M. (12.3.2013). Neumann sanoitti kappaleensa poikansa kanssa. *Yle*. <https://yle.fi/a/3-6533591>
- Wetterstrand, N. (12.5.2015). Fanitytöt odottavat One Directionin Suomen keikkaa enemmän kuin omia häitään. *Yle*. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/05/12/fanitytot-odottavat-one-directionin-suomen-keikkaa-enemman-kuin-omia-haitaan>